

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан гуманітарно-педагогічного факультету
 Неля ПОДЛЕВСЬКА
 01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
 Спеціальність 014 Середня освіта
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література)
 Обсяг дисципліни 4 кредити ЄКТС
 Шифр дисципліни – ОПП.19
 Статус дисципліни обов'язкова (професійної підготовки)
 Факультет гуманітарно-педагогічний
 Кафедра слов'янської філології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	8	10	300						300	-	-	+	-
З	4	8	10	300						300	-	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної «Середня освіта (Українська мова і література)» за спеціальністю «Середня освіта (Українська мова і література)»

Робоча програма складена Авд канд. пед.н., доц. Інна ГОРЯЧОК

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології.

Протокол від 29.08.2025 №1

Зав.кафедри Авд Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Авд Неля ПОДЛЕВСЬКА

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри української філології	Гуманітарно-педагогічний факультет		Анатолій ЯНЧИШИН
Гарант освітньо-професійної програми «Середня освіта (українська мова і література)»	Гуманітарно-педагогічний факультет		Любов ОЛІЙНИК
Декан гуманітарно-педагогічного факультету	Гуманітарно-педагогічний факультет		Неля ПОДЛЕВСЬКА

3. Пояснювальна записка

«Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти» є однією складовою фахової підготовки і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)».

Пререквізити – вступ до літературознавства, інформаційні технології (за професійним спрямуванням), сучасний літературний процес, усна народна творчість, фольклорна практика, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, педагогіка, психологія, методика навчання української мови у закладах загальної середньої освіти, методика навчання української літератури у закладах загальної середньої освіти.

Постреквізити – атестаційний іспит з української мови та літератури.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності:**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти.

ЗК2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

ЗК13. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК14. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК17. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.

ФК1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.

ФК2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів. ФК3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.

ФК5. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.

ФК6. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК7. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.

ФК8. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК9. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК12. Здатність використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання.

ФК13. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК14. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною. ФК16. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК17. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ФК18. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

ФК19. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично-

просвітницьку роботу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ФК20. Здатність планувати, організовувати освітній процес з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, прогнозувати результати освітнього процесу. ФК21. Здатність здійснювати оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів самооцінювання та взаємооцінювання.

ФК23. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК24. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.

– програмні результати навчання:

ПРН1. Знати та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ПРН2. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою.

ПРН6. Знати законодавчі вимоги щодо змісту загальної середньої освіти відповідного рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми).

ПРН7. Демонструвати академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ПРН8. Добирати дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем/розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ПРН9. Використовувати навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і вмінь, спільних для всіх компетентностей, навчати учнів застосовувати їх на практиці.

ПРН10. Використовувати міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей. ПРН11. Добирати доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку.

ПРН12. Застосовувати методики і технології розвитку критичного мислення в учнів. ПРН13.

Володіти методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.

ПРН14. Володіти методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів. ПРН15.

Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі та для професійного розвитку, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси. ПРН16. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

ПРН17. Використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання в освітньому процесі.

ПРН19. Усвідомлювати вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовувати відповідні форми і методи роботи з учнями; розпізнавати індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та враховує їх під час планування та здійснення освітнього процесу.

ПРН20. Враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ПРН21. Підтримувати взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формувати навички взаємодопомоги та співпраці.

ПРН22. Усвідомлювати власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, володіти способами запобігання професійному вигоранню.

ПРН23. Взаємодіяти з учасниками освітнього процесу конструктивно та безпечно, поважаючи розмаїття думок і поглядів, приймаючи та поцінуючи інакшість.

ПРН24. Взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства.

ПРН25. Забезпечувати педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі

ПРН26. Добирати та застосовувати в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси, володіти методами профілактично-просвітницької роботи та безпеки життєдіяльності,

санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ПРН27. Знати умови надання домедичної допомоги відповідно до законодавства, розпізнавати зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини.

ПРН28. Забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПРН29. Планувати освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

ПРН30. Моделювати навчальні заняття на основі компетентнісного, діяльнісного, особистіснозорієнтованого підходів.

ПРН31. Організовувати навчальні заняття різних типів, застосовувати різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

ПРН33. Аналізувати результати навчання учнів з метою подальшого врахування в освітньому процесі; використовувати методи та прийоми розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН34. Визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання.

ПРН35. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності.

ПРН36. Застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН37. Визначати власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку.

Мета – формування у здобувачів вищої освіти системи педагогічних умінь та навичок, фахових здібностей, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії вчителя української мови і літератури в ЗЗСО.

Предмет практики: організація та проведення педагогічної практики.

Завдання – поглиблення, систематизація і закріплення соціально-гуманітарних, психолого-педагогічних та фахових знань, здобутих на відповідних етапах теоретичного навчання, застосування їх для творчого розв'язання конкретних педагогічних завдань; розвиток у майбутніх вчителів професійно-педагогічної компетентності та професійно значущих якостей особистості; оволодіння сучасними методами і формами педагогічної діяльності, новими прогресивними технологіями навчання; формування у практикантів умінь проводити уроки з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності; вироблення творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності; розвиток у практикантів умінь здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності, вносити відповідні корективи у програму професійного саморозвитку; виховання у студентів стійкого інтересу до професії вчителя, потреби у педагогічній самоосвіті.

1. Структура і зміст програми

1.1. Програма практики

№	Зміст практики	Кіл-т годин
1	Участь у настановній конференції	4
2	Знайомство здобувачів вищої освіти зі специфікою діяльності закладу загальної середньої освіти; системою освітнього процесу в ньому.	6
3	Знайомство з керівниками від бази практики, обговорення з ними завдань та системи навчально-виховної роботи в класі. Знайомство з учнями класів, у яких буде проходити практика.	6
4	Складання індивідуального плану роботи з педагогічної практики; узгодження та затвердження календарного графіку проходження практики керівниками практики.	2
5	Вивчення документації ЗЗСО (Статуту ЗЗСО, Правил внутрішнього розпорядку, розкладу, планів навчальної та виховної роботи, документації вчителя української мови та літератури, журналів, іншої документації). Вивчення вимог до ведення та зберігання шкільної документації.	14
6	Вивчення системи планування роботи вчителя української мови та української літератури на рік, семестр та окреме заняття.	8
7	Відвідування уроків української мови та української літератури, які проводять вчителі-керівники від бази практики, та аналіз уроків-спостережень.	20
8	Планування та підготовка до проведення пробних уроків з української мови та української літератури	40
9	Проведення пробних уроків	42
10	Планування та підготовка до проведення залікових уроків з української мови та української літератури	40
11	Проведення залікових уроків української мови та української літератури	14
12	Планування та підготовка до проведення позаурочного навчально-виховного заходу з української мови та української літератури	34
13	Проведення позаурочного навчально-виховного заходу	14
14	Вивчення досвіду роботи вчителів української мови та української літератури бази практики.	10
15	Ознайомлення з навчально-методичною літературою з питань використання інноваційних технологій у навчанні української мови та української літератури	20
16	Розробка дидактичних матеріалів до уроків української мови та української літератури.	20
17	Оформлення звітної документації.	6
18	Участь у звітній конференції. Захист практики.	4
	Загальна кількість годин:	300

1.2. Вимоги до звіту про практику (робоча документація)

Після завершення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація з практики подається здобувачами вищої освіти керівнику практики від кафедри для перевірки упродовж трьох днів після завершення практики.

У звітній документації студента-практиканта мають бути:

1. Щоденник практики.
2. Письмовий звіт про проходження педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти.
3. Аналіз уроків спостережень.
4. Плани-конспекти пробних уроків.
5. Плани-конспекти залікових уроків
6. План-конспект позаурочного навчально-виховного заходу
7. Дидактичні матеріали.

Загальні вимоги до оформлення звітної документації такі. Документи оформляються охайно. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази практики та навчального закладу. Звіт здобувача про практику оформляється у вигляді друкованого тексту на листках формату А4, у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє - 2, нижнє - 2, ліве - 3, праве - 1,5. Нумерація сторінок наскрізна.

4. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: практична підготовка, консультація, самостійна робота, індивідуальні завдання (звіт з практики).

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, технології дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, месенджери (Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

5. Методи контролю

На всіх етапах проходження практики здобувачі вищої освіти отримують індивідуальні консультації у керівників практики від кафедри. Обов'язковим для здобувача є ведення щоденника з практики, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики.

Після завершення практики здобувачі вищої освіти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію необхідно подати звіт, заповнений щоденник та зробити презентацію про свою роботу в закладі загальної середньої освіти.

Оцінка за практику виставляється членами комісії із захисту практики. До уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, якісна характеристика продуктивності діяльності здобувача-практиканта керівником практики від кафедри та керівниками від бази практики, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

6. Оцінювання результатів практики

Результати складання заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вносяться до екзаменаційних відомостей, індивідуального плану студента.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (див. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті, <https://cutt.ly/QMZTV0B>).

Оцінювання результатів практики за ваговими коефіцієнтами

Оцінювання здійснюється за основними видами навчальної діяльності, висновками керівників практики, якістю звітної документації та за-хистом результатів. Таблиця 2 містить критерії оцінювання педагогічної практики здобувачів.

Таблиця 2 – Структурування програми практики за видами робіт

Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							
Виконання програми практики***			Оцінка керівника практики від:		Якість звіту, захист		Разом балів
Проведення уроків з укр.мови	Проведення уроків з української літер	Проведення виховного заходу	кафедри	бази	звіт	захист	
8–12	8–12	8–12	3–5	3–5	12–20	18–30	60–100

Накопичена здобувачем сума балів за результатами поточного оцінювання різних видів навчальної роботи та підсумкового контрольного заходу згідно з таблицею 3 трансформується в інституційну шкалу оцінювання та шкалу оцінювання ЄКТС.

Таблиця 3 – Співвідношення шкал оцінювання інституційної та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90–100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83–89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73–82		
D	66–72		
E	60–65		Задовільно/Satisfactory – достатній рівень. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з освітнього компонента
FX	40–59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0–39		Незадовільно/Fail – результати навчання відсутні

4. Рекомендована література

1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті:
Електронний ресурс: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>
- 2.
3. Семеног О., Базиль Л., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.

4. Сірант Н. П. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики: навч.- метод. посіб. Львів, 2013. 116 с.

5. Токмань Г., Козубенко Л., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект : навчальний посібник Ніжин, 2018. 304 с.

Інформаційні ресурси:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни). Пошук – Кафедра української філології, «Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (Горячок І. В.)». URL <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9378>

2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>

Електронна бібліотека ХНУ. URL : http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php